

Lapinlahden kunta

Arviointikertomus vuodelta 2018

Tarkastuslautakunta 1.6.2017 - 31.5.2021

Sisällysluettelo

Lapinlahden kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2018.....	3
1. Tarkastuslautakunta	3
1.1 Tarkastustoiminta.....	3
2. Tarkastuslautakunnan katsaus.....	5
3. Valtuuston asettamat tavoitteet ja niiden toteutumisen arviointi vuonna 2018	6
3.1. Kunnanhallitus	8
3.2. Konserniohjaus	10
3.3. Palvelulautakunta.....	11
3.4. Tekninen lautakunta ja tiejaosto	13
4. Yhteenveto tilikaudesta 2018	14

Lapinlahden kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2018

1. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.6.2017 alkaen oli seuraava:

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Rusanen Juha-Pekka, puheenjohtaja	Ukkonen Markku
Knapp Noora, varapuheenjohtaja	Kaatrasalo Kati
Parviainen Eine	Tanskanen Tiina
Tervakoski Jarno	Soininen Esko
Väänänen Harri	Hiltunen Kauko

Lautakunnan sihteerinä on toiminut asiantuntijasihteerinä Anja Mähönen 1.1.2018.-31.12.2018.

Valtuustokauden alussa tilintarkastusyhteisöksi tilikausille 2018-2020 valittiin BDO Auditor Oy. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Lilja Koskelo ja avustavana tilintarkastajana JHT, HT Pentti Tanskanen. Tilintarkastaja on osallistunut lautakunnan kokouksiin harkintansa mukaan.

1.1 Tarkastustoiminta

Kuntalain 121 §:n 2 momentin 2, 3 ja 5 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan on

- arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa
- toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Arviointityön suorittamiseksi lautakunta on hyväksynyt nelivuotissuunnitelman vuosittaisine painopistealueineen ja tarkemman työohjelman kutakin vuotta varten.

Arvion antamiseksi lautakunta on kokoontunut seitsemän kertaa ja kuullut kokouksensa yhteydessä johtavia luottamushenkilöitä sekä viran- ja toimenhaltijoita seuraavasti:

Pvm.	Kuultava/tutustumispaikka	Aihe
19.03.2018	Taloussihteerin Eeva Saarelainen Kunnanjohtaja Janne Airaksinen Hallintojohtaja Antti Jokikokko ja ATK-asiiantuntija Kaarina Haapalainen Asukas-isännöitsijä Sirpa Poussa	Sote-uudistuksen vaikutukset taloushallintoon. Kunnan hallinnon, talouden ja elinkeinoelämän yleiskatsaus. Kunnan ICT-palvelut nykytilanne sekä tietosuojaus. Asuntovuokrauksen käytännön toimet.
28.08.2018	Nuorisofoorumin, vanhus- ja vammaisjärjestöjen edustajat Kunnan työntekijäjärjestöjen edustajat Hallintojohtaja Ulla Nikulainen Työllisyyskoordinaattori Minna Jääskeläinen sekä työnohjaaja Mari Hyvönen Hallintojohtaja Ulla Nikulainen Taloussihteerin Eeva Saarelainen Tekninen johtaja Eero Mykkänen	Kunnan palvelujen ja toiminnan järjestäminen. Työhyvinvointiin liittyvät asiat. Kunnan henkilöstön työhyvinvointiin liittyviä seikkoja. Kunnan työllistämistoimien vaikutuksista pitkäaikaisytyttömyyteen. Kunnan hallinnon ajankohtaiset asiat. Vuoden 2019 talousarvion valmistelu. Matin ja Liisan kouluhankkeen eteneminen.

28.09.2018	<p>Hammaslääkäri Risto Mannberg</p> <p>Johtava lääkäri Aino Huovinen, poliklinikan osastonhoitaja Merja Maijala ja avohoidon vs. vastaava terveydenhoitaja Tiina Kainulainen.</p> <p>Toimitusjohtaja Risto Martikainen</p> <p>Hallintojohtaja Ulla Nikulainen, johtava lääkäri Aino Huovinen ja johtava sosiaalityöntekijä Sirpa Halmemies</p> <p>Tilintarkastajana toimiva JHT, HT Lilja Koskelo</p>	<p>Hammashuoltopalvelujen järjestäminen.</p> <p>Perusterveydenhuollon palvelujen järjestäminen</p> <p>Tutustuminen Lapinlahden Virkku Oy:n toimintaan.</p> <p>Kunnan ostopalveluina järjestettävät palvelut.</p> <p>Tilintarkastuksen työohjelma tilikaudelle 2018.</p>
25.10.2018	<p>Johtava hoitaja Merja Virkkunen</p> <p>Tarkastuslautakunta</p> <p>Tuija Kelahaara ja sairaanhoitaja Salla Tuikainen.</p> <p>Vanhustyönjohtaja Liisa Lösönen</p> <p>Sosiaalityöntekijä Raija Ruotsalainen</p> <p>Viitostien Ykköstilat Oy:n toimitusjohtaja Janne Airaksinen</p>	<p>Terveyspalvelujen järjestäminen Varpaisjärvellä.</p> <p>Vierailu Varpaisjärven terveysasemalla.</p> <p>Kotihoitopalvelujen järjestäminen Varpaisjärvellä.</p> <p>Kotihoitopalvelujen järjestäminen.</p> <p>Vammaispalvelujen järjestäminen Varpaisjärvellä.</p> <p>Entisen Incapin toimitilojen esittely.</p>
12.11.2018	<p>Kulttuurikoordinaattori Kirsti Tiirikainen</p> <p>Sivistysosaston osastopäällikkö Rainer Leskinen</p> <p>Johtava sosiaalityöntekijä Sirpa Halmemies</p> <p>Lapinlahden Vesi Oy:n ja Lapinlahden Kaskihovi Oy:n toimitusjohtaja Eero Mykkänen</p> <p>Nuorisosihteeri Tanja Jokiniemi</p> <p>Viitostien Ykköstilat Oy:stä toimitusjohtaja Janne Airaksinen</p>	<p>Kunnan kulttuuripalvelujen järjestäminen.</p> <p>Sivistystoimen tukipalvelujen järjestäminen.</p> <p>Kunnan sosiaalityö sekä sen ostopalvelut.</p> <p>Yhtiöiden ajankohtaiset asiat.</p> <p>Kunnan nuorisopalvelut.</p> <p>Asematie 77:ssä olevat toimitilat.</p>
14.12.2018	<p>Rakennusmestari Kimmo Karoluoto</p> <p>Kemira Operon Oy:n manager Paulo Päivinen</p> <p>Hallintojohtaja Ulla Nikulainen sekä taloussihteeri Eeva Saarelainen</p> <p>Tekninen johtaja Eero Mykkänen</p> <p>Teknisen lautakunnan puheenjohtaja Jorma Ruotsalainen ja varapuheenjohtaja Rauno Savolainen.</p>	<p>Liikenneväylien ja yleisten alueiden sekä tiejaoston ajankohtaiset asiat.</p> <p>Jätevedenpuhdistamon toiminta.</p> <p>Kunnan tämän vuoden talousarvion toteutuminen sekä ensi vuoden talousarvio.</p> <p>Teknisen toimen ajankohtaiset asiat.</p> <p>Teknisen lautakunnan ajankohtaiset asiat.</p>

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat oman harkintansa mukaan ilmoittaneet esteellisyydestään asioita käsiteltessä.

Kaikki tarkastuslautakunnan jäsenet ovat seuranneet valtuuston ja kunnanhallituksen työskentelyä kunnan kotisivuilla. Lautakunnan jäsenet ovat seuranneet muiden toimielinten päätöksentekoa seuraavasti:

Kunnanhallituksen henkilöstöjaosto	Juha-Pekka Rusanen
Palvelulautakunta	Harri Väänänen ja Eine Parviainen
Tekninen lautakunta	Noora Knapp
Teknisen lautakunnan tiejaosto	Noora Knapp
Ympäristölautakunta	Jarno Tervakoski

Lautakunta on saanut selonteon tilintarkastajan suorittamista tarkastuksista tilintarkastajan raporteissa ja on perehtynyt tilintarkastuskertomukseen.

Lautakunta on suorittanut kuntalain 84 §:n mukaisten kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuusilmoitusten valvonnan kokouksissaan 28.8.2018 saattanut ilmoitukset 6.11.2018 valtuustolle tiedoksi. Sidonnaisuusilmoitukset ovat luettavissa kunnan kotisivuilla.

2. Tarkastuslautakunnan katsaus

Tarkastuslautakunta arvioi vuosittain valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista sekä hyväksytyt talousarvion toteutumista. Lautakunta huolehtii kunnan ja kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä ja yhteensovittamisesta.

Vuoden 2018 tilinpäätös toteutui heikompana kuin talousarviossa ennakoitiin. Tilinpäätös osoitti 0,6 milj. euroa ylijäämää. Vuodelle 2018 suunnitellut säästöt eivät toteutuneet kaikilta osin ja verotulojen toteutuma jäi alle sen mitä muutetussa talousarviossa ennakoitiin. Alkuperäiseen talousarvioon nähden merkittävimmät ulkoisten toimintamenojen ylitykset tapahtuivat vanhuspalveluissa 1.060.000 euroa, vammais- ja kehitysvammaispalveluissa 530.000 euroa, perusterveydenhuollossa 290.000 euroa sekä varhaiskasvatuksessa 110.000 euroa. Valtuusto teki talousarvioon muutoksia joulukuun kokouksessa.

Vuoden 2018 lopussa peruskunnan taseessa on 1,6 miljoonaa euroa ylijäämää. Lapinlahden kunnalla on tulossa lähivuosina isoja investointeja, tähän tarvitaan taloudellista puskuria.

Vuoden 2019 talousarvio on 0,4 milj. euroa ylijäämäinen. Talousarviovuodelle 2019 ei lisätty sopeuttamistoimia, vaan edellytetään, että vuoden 2018 talousarviossa sovittuja toimenpiteitä jatketaan. Taloussuunnitelmat vuosille 2020 - 2021 ovat ylijäämäisiä.

Uusi kuntalaki korostaa kuntakonserniajattelua, jolla on iso vaikutus kunnan talouteen ja toimintaan. Kuntakonsernin tuloslaskelma osoittaa 0,483 miljoonaa euroa alijäämää vuodelta 2018. Tämän myötä konsernin taseessa on 0,276 miljoonaa euroa alijäämää vuoden 2018 lopussa. Konsernilla ei ole taloudellista puskuria. Vuonna 2017 on hyväksytty konserniohje.

Valtuuston asettamista tavoitteista on pidettävä kiinni. Valtuuston on syytä pureutua jatkossa tarkemmin toiminnallisten tavoitteiden asetteluun ja kytkä niihin mukaan taloudelliset tavoitteet, tahtotilan tulee olla realistisempi, selkeämpi ja kunnianhimoisempi.

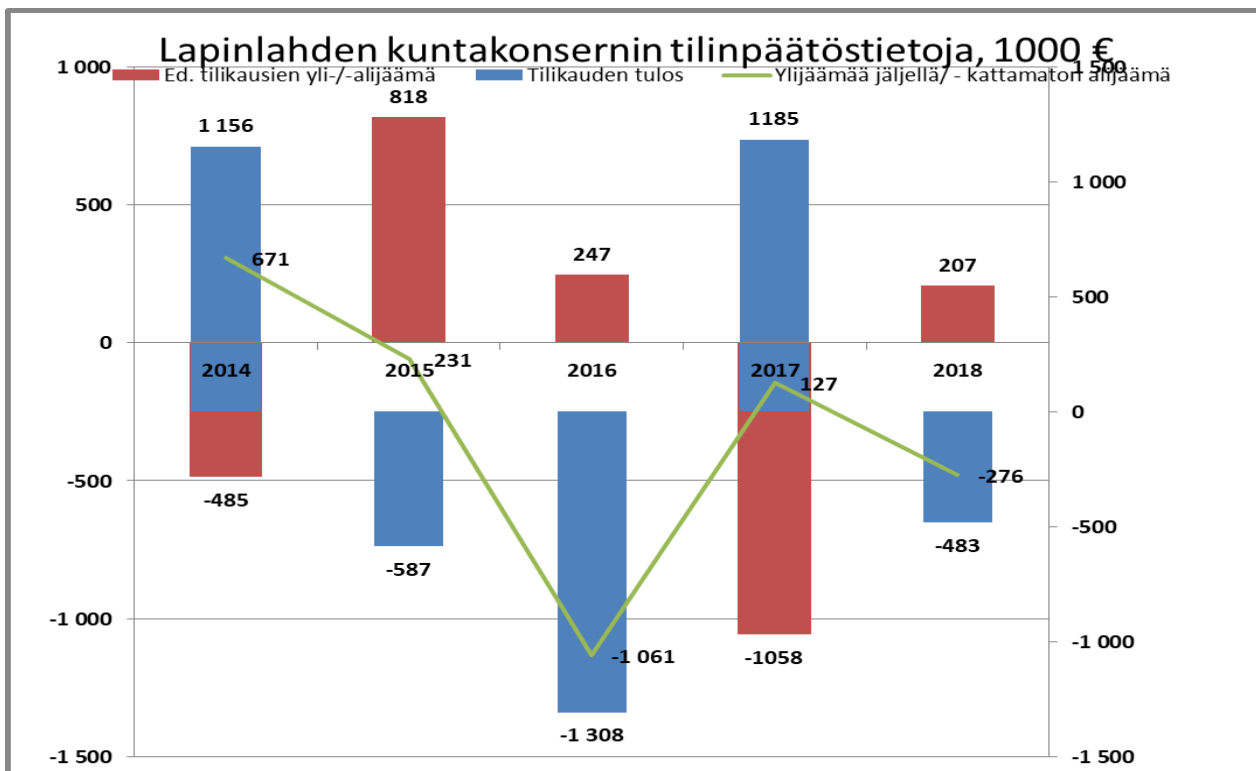
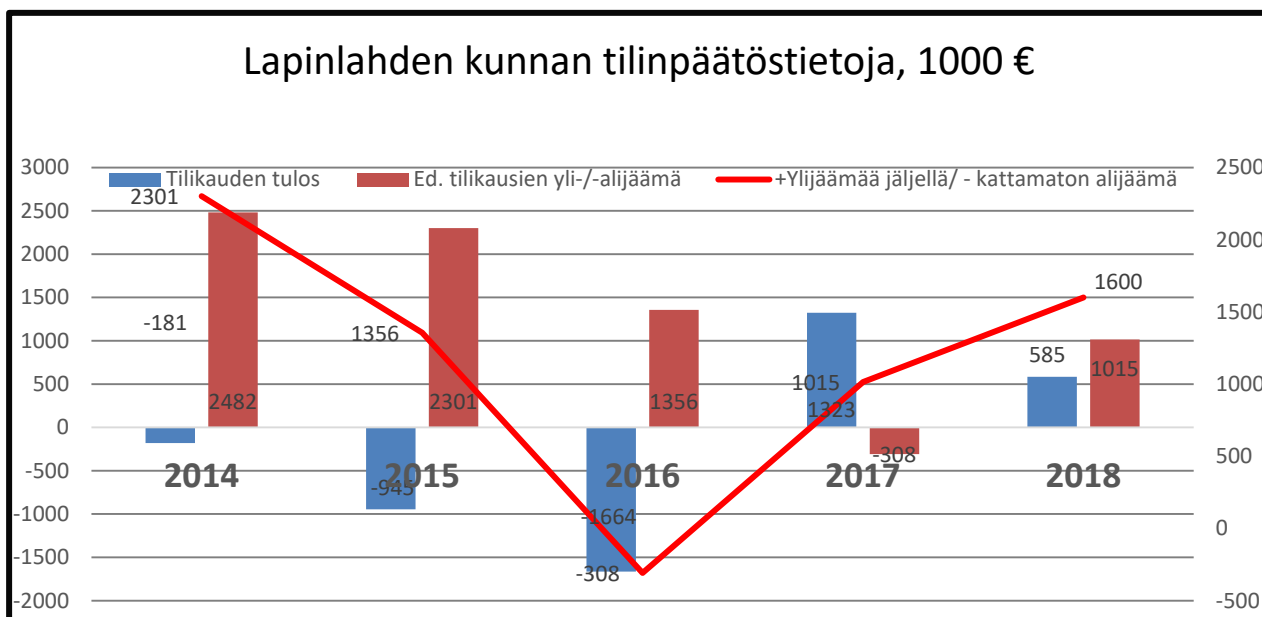
Talousarvion noudattaminen edellyttää uutta ajattelutapaa, jolla estetään budjettiraamin ylitykset tulevaisuudessa. Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuustasoa kunnanvaltuustoon nähden tulisi harkita. Määrärahat ja tuloarviot voisivat olla sitovia valtuustoon nähden hallintokunta-tasolla eikä tulosaluetasolla. Näin lautakunnat saisivat enemmän harkintavaltaa oman toimialansa sisällä tapahtuvista määräraha- ja tuloarviomuutoksista. Myös investointien sitovuustasona voisi olla hankeryhmä eikä yksittäinen hanke.

Palvelurakenteen tarkastelua on syytä jatkaa kuntastrategian mukaisella tavalla. Kunnan kulurakenne on 380 euroa/asukas Pohjois-Savon kuntien keskimääräistä korkeampi (3,6 milj. euroa); erityisesti ero näkyy ikääntyneiden palveluissa > Lapinlahti 717 euroa/asukas, Pohjois-Savon kuntien keskiarvo 468 euroa/asukas.

Kuntastrategia painottaa talouden tasapainoista hoitamista ja palveluiden sopeuttamista resurssien mukaiseksi. Vuoden 2017 - 2022 kuntastrategiassa on linjattu, että kunnan taseessa on oltava ylijäämää, lisäksi kuntakonsernin tulos on oltava positiivinen joka vuosi.

3. Valtuuston asettamat tavoitteet ja niiden toteutumisen arviointi vuonna 2018

Lapinlahden kunta saavutti talousarviossa määritellyt toiminnalliset tavoitteet melko hyvin, tavoitteet toteutuivat joko kokonaan tai osittain. Töitä talouden tasapainottamiseksi on tehty kaikilla hallinnon aloilla. Vuoden 2018 tilikauden tulos on ylijäämäinen 0,6 miljoonaa euroa. Taseeseen on kertynyt 1,6 miljoonaa euroa ylijäämää.

Toimintatuotot ja -kulut

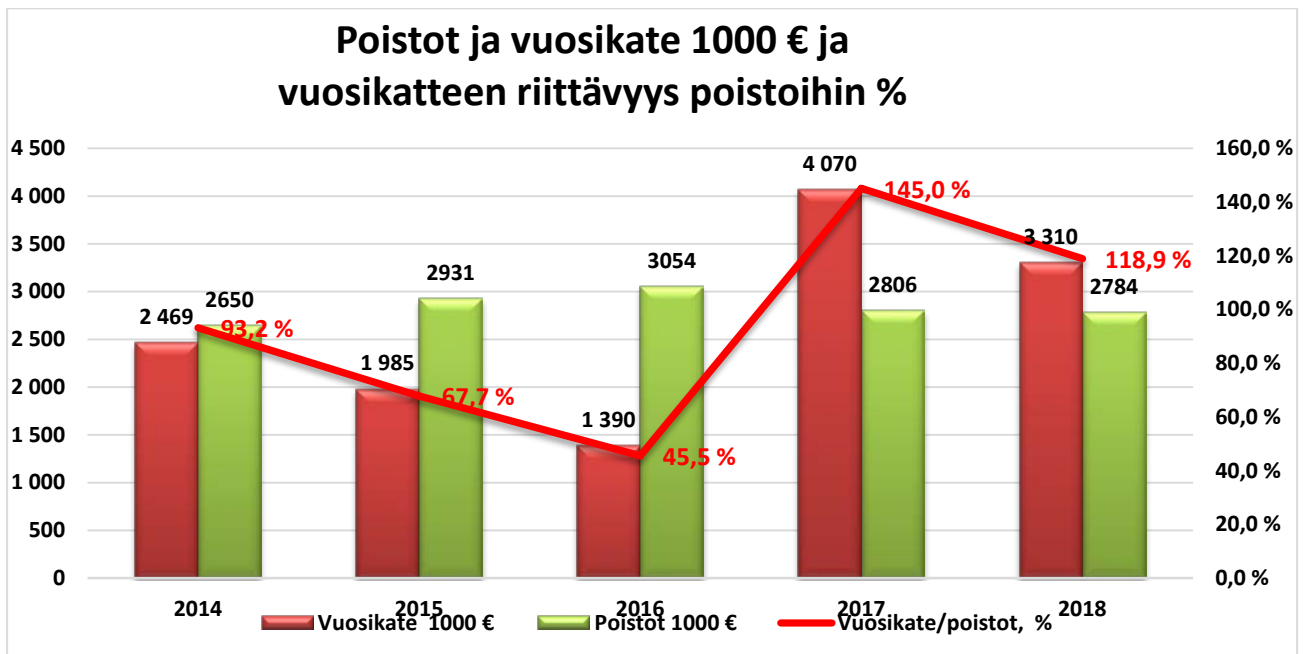
Ulkoiset toimintatuotot vähenivät edellisvuoteen verrattuna 7,4 prosenttia eli 586.890 euroa. Toimintatuotot olivat 759,62 euroa/asukas, kun ne edellisenä vuonna olivat 814,36 euroa/asukas.

Ulkoiset toimintakulut vähenivät edellisvuoteen verrattuna 1,6 prosenttia eli 1,0 miljoonaa euroa. Suurimmat euromääräiset vähennykset olivat henkilöstökuluissa 0,7 miljoonaa euroa ja palvelujen ostoissa n. 0,3 miljoonaa euroa. Toimintakulut ovat 6.697,93 euroa/asukas, kun ne edellisenä vuonna olivat 6.754,77 euroa/asukas.

Kulut (tuloslaskelman ulkoiset kulut) 1000 € ja %-osuudet										
	2014		2015		2016		2017		2018	
Henkilöstökulut	33 125	49,4	32 895	48,8	32 669	47,9	31 408	47,8	30 671	47,4
Palvelujen ostot	24 645	36,8	25 148	37,3	25 457	37,3	25 315	38,5	25 036	38,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 807	5,7	3 905	5,8	4 155	6,1	4 264	6,5	4 197	6,5
Avustukset	4 228	6,3	4 239	6,3	4 770	7,0	3 587	5,5	3 556	5,5
Muut toimintakulut	962	1,4	1 021	1,5	975	1,4	906	1,4	973	1,5
Muut rahoituskulut	260	0,4	234	0,3	229	0,3	249	0,4	247	0,4
	67 027	100,0	67 442	100,0	68 255	100,0	65 729	100,0	64 680	100,0
Kulujen muutos vuosien 2014 - 2018 aikana 1 000 € ja %									-2 347	-3,6

Vuosikatteen riittävyys

Vuosikate oli 344 euroa/asukas, kun se edellisellä vuonna oli 420 euroa/asukas. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä vuosikate oli 3,3 miljoonaa euroa, kun se edellisellä vuonna oli 4,1 miljoonaa euroa. Vuosikate heikkeni edellisvuodesta 0,76 miljoonaa euroa eli 18,5 prosenttia. Vuosikatteen riittävyys oli 118,9 prosenttia poistoista ja arvon alentumisista.

Verot ja valtionosuudet

Tuloveroprosentti oli 21,25. Kokonaisverotulot vähenivät 0,2 miljoonalla eurolla eli 0,71 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Valtionosuudet vähenivät 928.000 eurolla eli 2,98 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Verotulot ja valtionosuudet ovat yhteensä 59,5 miljoonaa euroa ja niiden osuus kunnan tuloslaskelman mukaisista tuloista on yht. 87,9 prosenttia.

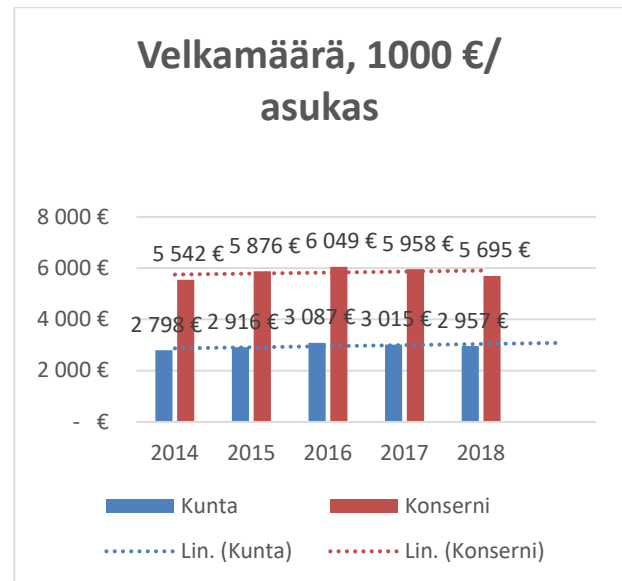
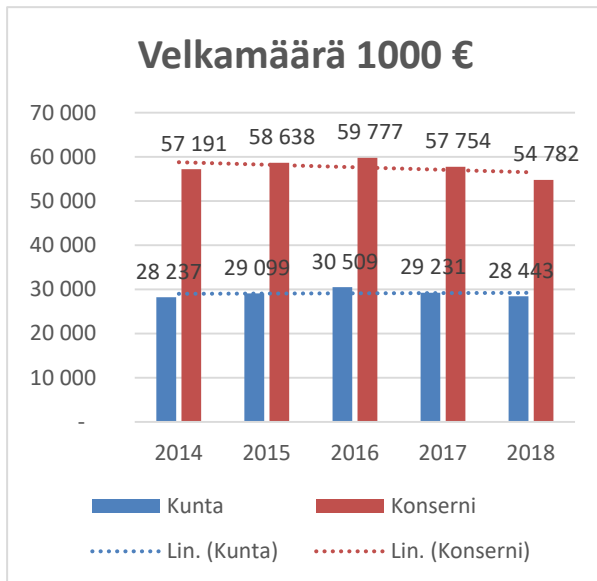
Lainat

Pitkäaikaista lainaa kertomusvuoden alussa oli 29,2 miljoonaa euroa (3.015 euroa/asukas) ja sitä lyhennettiin 2,8 miljoonaa euroa. Kertomusvuoden lopussa pitkäaikaista lainaa oli 28,4 miljoonaa euroa eli 2.957 euroa/asukas. Lainamäärä on Pohjois-Savon kuntien keskiarvon tasoa. Lainakanta on kasvanut vuodesta 2014 (28.237.000 euroa) 206.000 euroa.

Kassan riittävyys oli yksi päivä kun se vuonna 2017 oli kaksi päivää. Koko konsernin lainakanta oli yhteensä 5.695 euroa/asukas, kun se vuonna 2017 oli 5.958 euroa/asukas. Konsernin velkamäärä on alhaisempi kuin Pohjois-Savon kuntien keskiarvo 7.200 euroa/asukas.

Kuntakonsernin lainakanta oli vuoden lopussa 54,8 miljoonaa euroa. Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 70,7 prosenttia, kun se vuonna 2017 oli 70,9 prosenttia. Tunnusluku kertoo kuinka suuri

osuus kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Raja-arvo on 50 prosenttia.

3.1. Kunnanhallitus

Yleishallinto

Asioiden valmistelu on Lapinlahden kunnassa hyvällä tasolla. Lapinlahden kunnassa on vuosien varrella otettu uusia taloushallinnon ohjelmia. Tarkastuslautakunta korostaa edelleen parempaa reaaliaikaista seurantaa, johon tarkastuslautakuntien aiemmatkin arviointikertomukset ovat kiinnittäneet huomiota.

Tarkastuslautakunta on kuulemisten yhteydessä havainnut tietohallinnon päällekkäisyyksiä. Tarkastuslautakunta näkee, että tietohallinto vaatii kokonaisvaltaisen selvityksen ja toimenpiteet, joilla parannetaan kustannustehokkuutta. Tarkastuslautakunta näkee ulkopuolisen selvityksen tekemistä ICT-palveluissa tarpeellisenä.

Vuosien varrella viranhaltijoista koostuva johtoryhmä on pienentynyt organisaatiomuutosten myötä. Tarkastuslautakunta tunnistaa tästä mahdollisen riskitekijän.

Kunnan henkilöstö

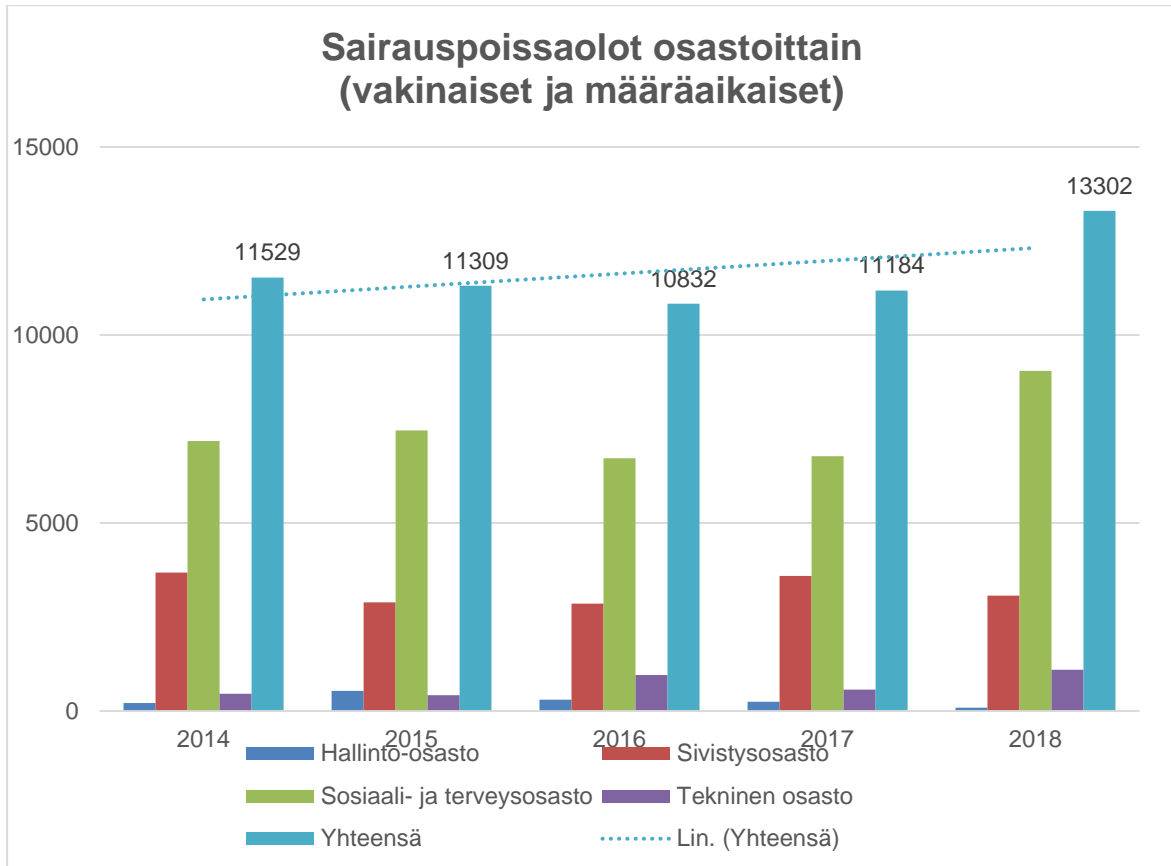
Kunnan palveluksessa oli vakinaista henkilökuntaa 579, joka on 6 henkilöä vähemmän kuin edellisvuonna. Henkilöstökulut ovat 30,7 miljoonaa euroa joka on 47,7 prosenttia kunnan ulkoisista toimintakuluista. Vähennystä edellisvuoteen on 0,7 miljoonaa euroa eli 2,2 prosenttia. Lomapalkkavarausta on muodostettu lisää 74.878 euroa.

Sairauspoissaolopäiviä kertyi yhteensä 13.302 kalenteripäivää, jotka kasvoivat 13,9 % edellisvuoteen nähden. Määrä oli 18,5 sairauspäivää / työntekijä vuonna 2018 (16,5 pv vuonna 2017), joista eniten oli 1-4 päivän sairauspoissaoloja. Vuonna 2018 syntyvä kustannus oli Lapinlahden kunnalle 1,2 miljoonaa euroa. Sairauspoissaolojen syytä ei ole seurattu.

Vuonna 2018 Lapinlahden kunnan henkilöstölle tehtiin työhyvinvoinnin kehittämiskysely. Tärkeimmiksi kehittämisen kohteiksi nousivat esimiesroolin selkiyttäminen, työyhteisön toiminnan parantaminen sekä työn suunnittelu ja työongelmien ratkaisunvalmiuksien luominen.

Tarkastuslautakunnan havaintojen mukaan kunnan työntekijöiden hyvinvointia tulee seurata aktiivisesti ja säännöllisesti. Henkilöstötilinpäätös antaa eväitä työhyvinvoinnin ja kunnan toiminnan kehittämiseen. Havaittuihin epäkohtiin tulee välittömästi puuttua.

Tarkastuslautakunta antaa kiitosta Kuntarekryn käyttönotosta.

Sairauspoissaolot osastoittain		
Hallinto-osasto	87	0,7 %
Sivistysosasto	3069	23,1 %
Sosiaali- ja terveysosasto	9047	68,0 %
Tekninen osasto	1099	8,3 %
Yhteensä	13302	100,0 %

Taulukko 8. Sairauspoissaolot määrä ja %-osuus

Työllistäminen

Lapinlahden kunnalla on työllisyysstrategia vuosille 2017 – 2019. Vuoden 2018 aikana on hyväksytty myös uusi työllisyysstrategia vuosille 2019-2020. Työttömyyden kustannuksia pyritään vähentämään:

- kunnan oma työllistäminen työllisyysmäärärahoihin
- yritysysteistyö, kuntalisä
- kuntouttava työtoiminta
- palveluiden kehittäminen tarpeita vastaaviksi
- hallintokunnat ja kuntarajat ylittävä yhteistyö työllisyyden hoidossa

Yhtenä tavoitteena on passiivisen työmarkkinatuen menojen pienentäminen, johon tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota edellisessä arviointikertomuksessaan. Lapinlahden kunta maksoi Kelalle korvausta pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuesta 725.326 euroa (edellisenä vuonna 842.183 euroa). Pitkäaikaistyöttömyyden hoidossa on edelleen tehostettavaa, tarkastuslautakunta seuraa tilannetta myös tulevina vuosina ja arvioi miten tehdyt toimet vaikuttavat pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon.

Kulttuuripalvelut

Kunta tekee hyvää ja tiivistä yhteistyötä kulttuuripalveluissa yhdistysten ja eri tahojen kanssa. Lapinlahden kunta järjestää puitteita kulttuurielämälle tukemalla erilaisia tapahtumia ja kulttuurialan toimijoita avustuksin, tilajärjestelyjen kautta sekä suuntaamalla kunnan työntekijöiden työpanosta keskeisten tapahtumien järjestämiseen ja koordinointiin. Lisäksi kunta hankkii Lapinlahdelle sekä Lapinlahden tapahtumille ja kohteille näkyvyyttä yhteismarkkinoilla.

Kunta päivittää yleisilmettään ja kotisivujaan kuntastrategian viitoittamalla tiellä. Kunnan viestintä vaatii viestinnän jämäköittämistä, selkeyttämistä ja vastuuttamista. Tällä hetkellä henkilöstö- ja taloudelliset resurssit ovat rajalliset toiminnan kehittämisen kannalta.

3.2. Konserniohjaus

Uusi kuntalaki lähtee kokonaisuuden ohjauksesta, koko konsernin ohjauksesta. Peruskunnasta lähtevän ajattelun tilalle on tullut konsernilähtöinen ajattelu. Kuntakonsernilla on iso vaikutus kunnan talouteen ja toimintaan. Viime valtuustokaudella tarkastuslautakunta kiinnitti jo huomiota konsernilähtöiseen toimintaan ja sen kehittämiseen. Konsernin tuloslaskelma osoittaa 0,483 miljoonaa euroa alijäämää vuodelta 2018, jonka jälkeen konsernitaseeseen on kertynyt alijäämää 0,276 miljoonaa euroa. Konsernilla ei ole taloudellista puskuria. Valtuusto on linjannut Lapinlahden kunnan strategiassa, että kuntakonsernin tulos on positiivinen joka vuosi. Tämä tavoite ei toteutunut konsernin osalta vuonna 2018.

Valtuusto hyväksyi uuden konserniohjeen kesäkuussa 2017.

Tarkastuslautakunta näkee, että kunnan kiinteistöstrategiaa tulee viedä määrätietoisesti eteenpäin käytännössä. Omaisuudella ja sen hallinnalla on merkittävä vaikutus kuntakonsernin toimintaan ja talouteen.

Viitostien Ykköstilat Oy

Yhtiön tilanne on parantunut vuonna 2018. Yhtiön vuokrausaste on noussut vuoden 2018 aikana 67 prosenttiin. Yhtiön omistamien kiinteistöjen vuokrausaste on edelleen liian alhainen.

Lapinlahdelle perustettiin 37 uutta yritystä, samaan aikaan kun 30 yritystä lopetti toimintansa.

Yrityslukumäärän nettomuutoksella mitattuna, ajanjaksolla 2017 – 2018, on Lapinlahden yritysmäärä kehittynyt Ylä-Savon kuntien keskuudessa parhaiten.

Lapinlahden Kaskihovi Oy

Yhtiön tavoite ja toiminnan pääperiaate on tarjota Lapinlahdella asuville tai Lapinlahdelle töihin tuleville tarpeita vastaava asunto. Asukkaita ajatellen yhtiön tavoitteena on säilyttää asumisen hinta kohtuullisena. Kaskihovi Oy:n vuokrausaste on hyvä, joskin korjausvelkaa on päässyt kertymään. Toiminnassa on keskityttävä talouden tasapainottamiseen ja yhtiön kiinteistöjen korjauksiin pitkällä aikavälillä.

Lapinlahden Vesi Oy

Lapinlahden Vesi Oy:n toiminta on hyvää, taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat täyttyneet. Yhtiö vastaa hyvänlaatuisen talousveden toimittamisesta kunnan asukkaille ja teollisuudelle sekä vastaa siitä, että jätevedet puhdistetaan voimassa olevien ympäristölupaehtojen mukaan. Taksat pyritään pitämään kohtuullisilla tasolla verrattuna naapurikuntiin ja valtakunnan tasollakin. Investoinnit ovat järkeviä ja kohdistuvat verkoston kunnan parantamiseen.

Tytäryhtiöiden tulokset olivat seuraavat:

Yhtiö	Toteutunut tulos 2018	Toteutunut tulos 2017	Toteutunut tulos 2016
Lapinlahden Kaskihovi Oy	72,70	66 815,34	27,48
Lapinlahden Vesi Oy	1 181,20	112 380,78	4 112,59
Viitostien Ykköstilat Oy	-138 827,68	-202 233,90	-513 870,80

3.3. Palvelulautakunta

Valtuuston asettamat tavoitteet palvelulautakunnalle olivat pääasiassa taloudellisia vuodelle 2018. Vanhuspalvelut ylittivät 1.060.000 eurolla ja perusterveydenhuolto 290.000 eurolla alkuperäiseen talousarvioon nähden. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota valtuuston asettamiin tavoitteisiin palvelulautakunnalle. Taloudellisten tavoitteiden lisäksi toiminnallisten tavoitteiden tulee olla konkreettisempia ja toimintaa ohjavia/kehittäviä.

Sosiaalityö

Toimintakertomuksessa sosiaalityöstä on raportoitu suppeasti, tulosalueen toiminta ja tavoitteet eivät avaudu riittävästi vrt. muut sotepalvelut.

Tarkastuslautakunta on huolestunut kasvaneista lasten huostaanotoista. Vuoden 2018 aikana tehtiin 12 uutta lapsen sijoitusta sekä 239 lastensuojeluilmoitusta. Tarkastuslautakunta näkee, että toimintakertomuksessa tilastotiedot tulee olla näkyvissä samalla tapaa kuin muillakin tulosalueilla.

Vammais- ja kehitysvammaispalvelut

Tarkastuslautakunta on perehtynyt vammais- ja kehitysvammaispalveluihin. Valtuusto on asettanut toiminnan tavoitteeksi, että kustannusten menokehitys hidastuu ja käyttöön otetaan uusia kustannustehokkaampia toimintatapoja. Alkuperäiseen talousarvioon nähden vammais- ja kehitysvammaispalvelujen tulosalue ylittyi n. 530.000 euroa.

Kouluterveydenhuolto ja neuvola

Neuvolapalveluihin kuuluvat äitiys- ja perhesuunnittelu- sekä lastenneuvolapalvelut, jotka kaikki ovat saatavilla Lapinlahden terveyskeskuksessa. Varpaisjärven terveysasemalla saatavilla ovat lastenneuvolapalvelut. Neuvolatoiminnalla edistetään lasta odottavien, lasten ja lapsiperheiden terveyttä ja hyvinvointia. Työtä tehdään tarvittaessa moniammatillisena yhteistyönä. Toiminta-ajatuksena on perhekeskeisyys, asiakaslähtöisyys ja yksilöllisyys.

Lapinlahden kunta osallistuu aktiivisesti eri hankkeisiin, joilla edistetään kuntalaisten hyvinvointia (esim. Seinäjoen Lihavuus laskuun -hankkeen pilotti; ”Hyvän olon Lapinlahti”). Neuvoloiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelutarjontaa on lähdetty ajanmukaistamaan osallistumalla Digi-sote hankkeeseen. Sähköinen ajanvaraus on ollut käytössä jo useamman vuoden ajan neuvolapalveluissa. Neuvoloiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut toimivat kaikki hyvin.

Fysioterapia

Fysioterapia tuottaa perusterveydenhuollon fysioterapia-, vanhuspalveluiden fysioterapia- ja työfysioterapian palveluja kuntalaisille asiakaslähtöisesti ja ammattitaitoisesti resurssit ja kuntastrategian tavoitteet huomioiden.

Röntgen

Tarkastuslautakunta on tutustunut Lapinlahden röntgenin toimintaan. Palvelut on järjestetty asianmukaisella tavalla. Röntgenkäyntien määrä on vähentynyt. Vuonna 2018 henkilöstöresursseja on vähennetty.

Hammashuolto

Hammashuolto on järjestetty valtuuston asettamissa raameissa, aikaisempaa vähemmillä resursseilla. Tämä näkyy toiminnan heikkenemisenä ennaltaehkäisevässä työssä, oikomishoidoissa, sekä leikkauspotilaiden hammashuollossa. Hoitotakuu toteutuu edelleen.

Erikoissairaanhoito

Kunta kuuluu Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin. Palveluja ostetaan sopimukseen perustuen myös Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä. Lisäksi erikoissairaanhoidon palveluja ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta.

Erikoissairaanhoidon menot alittuivat alkuperäiseen talousarvioon nähden n. 0,6 milj €. Muutetussa talousarviossa erikoissairaanhoidon menot toteutuivat lähes arvioidun mukaisesti.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirillä on kattamattomia alijäämiä yhteensä 13,7 miljoonaa euroa vuoden 2018 lopussa. Kuntalain mukaisesti alijäämät tulee kattaa viimeistään vuonna 2020. Sairaanhoitopiiri on päättänyt kattaa alijäämät suorittamalla perussopimuksen 24§:n mukainen lisäkannon. Vuoden 2019 osuuslisäkannosta on 7.000.000,00 euroa ja vuoden 2020 osuus on 6.700.000,00 euroa. Lapinlahden osuus yhteensä n. 400.000 euroa lisäkannosta vuosina 2019 - 2020.

Kotihoito

Tarkastuslautakunta on tutustunut työohjelmansa mukaisesti sekä Lapinlahden että Varpaisjärven kotihoidon tilanteeseen ja valtuuston tahtotilaan: Kotihoidon tavoitteena on edistää asiakkaidensa kotona asumista ja hyvinvointia tuottamalla hoito- ja palvelusuunnitelmaa ja säännölliseen arviointiin perustuvat hoito- ja huolenpitopalvelut yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Havaintojen ja tarkastusten perusteella kotihoitoon on kiinnitettävä erityistä huomiota. Tarkastuslautakunta näkee johtamisen, työn organisoinnin ja henkilöstöresurssien käytön osa-alueilla selkeää parannettavaa. Valtuuston asettamissa tavoitteissa on jatkossa pureuduttava tähän kokonaisuuteen, jotta palvelut kyetään toteuttamaan asianmukaisesti.

Ostopalvelut

Tarkastuslautakunta on perehtynyt kunnan sotepuolen ostopalvelusopimukseen. Sopimuksia on vuosittain jatkettu ilman kilpailutusta. Hankintalaki edellyttää, että nämä palvelut tulee kilpailuttaa vähintään kerran valtuustokaudessa. Vuoden 2018 aikana kilpailutuksia ei toteutettu. Tarkastuslautakunta seuraa kilpailutusta ostopalvelujen osalta tulevina vuosina.

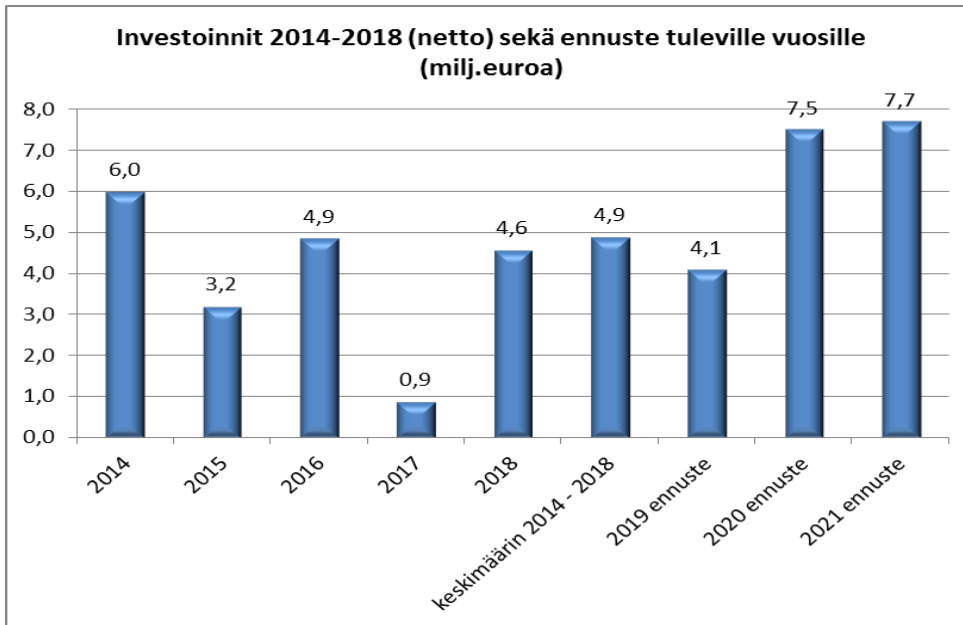
Sivistystoimen tukipalvelut

Oppilashuollolliset palvelut ovat tukipalveluiden keskeisin osa. Oppilashuollossa työskentelee kaksi kuraattoria sekä koulupsykologi, joka on hieman enemmän kuin valtakunnassa keskimäärin.

Nuorisopalvelut

Nuorisotyön tavoitteena on tarjota nuorille mielekästä ja turvallista tekemistä vapaa-aikana sosiaalisia taitoja vahvistaen yksilö ja ryhmätasolla. Työmuotoina käytetään nuorisotilatoimintaa, etsivää nuorisotyötä sekä kerho-, ryhmä- ja leiritoimintaa.

3.4. Tekninen lautakunta ja tiejaosto

Investoinnit

Alkuperäisessä talousarviossa investointien nettomenot olivat 2.004.000 euroa. Vuoden aikana hyväksyttiin muutoksia investointiosaan siten, että muutosten jälkeen nettomenot olivat 4.663.000 euroa. Toteutuneet investointimenot kasvoivat 3.639.646 euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Investointikohteet olivat samanlaisia kuin edellisenä vuotena, menojen lisäys johtui lähinnä Viitostien Ykköstilojen pääomittamisesta, Varpaisjärven liikuntahallin ja Kiinteistö Oy Lapinlahden Virastokeskuksen peruskorjaus määrärahojen varaamisesta talousarvioon.

Vuoden 2018 aikana tehtiin päätös Matin ja Liisan koulun uuden alakoulun rakentamisesta ja muiden koulurakennusten peruskorjaamisesta.

Edellisen vuoden tapaan saatiin säästöjä muutamista investointikohteista; Varpaisjärven liikuntahalli (peruskorjaus päätettiin siirtää vuodelle 2019), Ystintien peruskorjaus (siirrettiin myöhempään ajankohtaan) Matin ja Liisan koulun suunnittelu, Artunkuja / Pumppurannantie sadevesiviemärit ja peruskorjaus, kunnanrannan katujen peruskorjaus.

Vastaavasti säästöjen johdosta kertyneillä varoilla toteutettiin Haminamäen kuntopolun valaistus, Peltoniemen Muikkukujan osaperuskorjaus, Peltoniemen alueen valokuitukaapelit ja lisättiin määrärahoja Kiinteistö Oy Lapinlahden Virastokeskuksen osaperuskorjaukseen, Kiinteistö Oy Varpaisjärven Liiketalon osaperuskorjaukseen ja vesihuoltoavustuksiin.

Liikenneväylät ja yleiset alueet

Liikenneväylät ja yleiset alueet –yksikön jalkauttavat painopisteet ovat erityisesti: yritysten toimintaedellytysten parantaminen sekä investointien suunnitelmallisuus. Yksikön toiminta on yrittäjämyönteistä. Yritysten toimintaedellytyksiä on parannettu katuverkon saneerauksilla sekä pienemmillä liikennöintiin liittyvillä ratkaisuilla. Yritysten tarpeita kuunnellaan herkällä korvalla ja niihin vastataan mahdollisuuksien rajoissa.

Kunnan taajaman reuna-alueiden yleisilmeen parantaminen yhteistyössä Ely-keskuksen kanssa on edennyt suunnitellusti ja työtä jatketaan vuonna 2019. Myös keskustajamissa on tehty katukuvaa kohentavia toimenpiteitä yhteistyössä Ely-keskuksen ja kiinteistönomistajien kanssa.

4. Yhteenveto tilikaudesta 2018

Tilivuodessa hyvää

- Kunnan tilinpäätös on ylijäämäinen
- Työttömiä 31 vähemmän
- Lapinlahdelle perustettiin 37 uutta yritystä
- Lapinlahti oli Ylä-Savon kunnista ainoa, jonne muutti enemmän asukkaita, kuin lähti pois

Tilivuodessa huonoa

- Kunnan asukasluku väheni 72.
- Verotulot kertyivät 0,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin talousarviossa ennakoitiin
- Konsernitaseeseen on kertynyt kattamatonta alijäämää

Tarkastuslautakunta kiittää luottamushenkilöitä ja kunnan työntekijöitä vuoden 2018 aikana tehdystä hyvästä yhteistyöstä.

Lapinlahdella 27.5.2019

Juha-Pekka Rusanen
puheenjohtaja

Noora Knapp
varapuheenjohtaja

Eine Parviainen
jäsen

Jarno Tervakoski
jäsen

Harri Väänänen
jäsen